

Onnistumisen ohje #1

Kokoa oman alueen

VERKOSTO

saman pöydän ääreen

**saattohoidon
vapaaehtoiset**

Verkosto

Uutta toimintaa ei kannata lähteä tekemään yksin. Yleensä jollain on jo hyvää kokemusta tai asiantuntemusta, josta on paljon apua.

Kokoa saattohoidon vapaaehtoistoiminnan tueksi paikallinen verkosto ihmisistä, jotka edustavat niitä tahoja, joiden kanssa toimintaa toteutetaan:

- järjestöjen ja/tai seurakuntien edustajia
- vapaaehtoisten kouluttajia
- palliatiivisen hoidon asiantuntijoita
- kuolevia potilaita hoitavien toimintayksiköiden johtoa.

Usein tarvitaan myös hyvinvointialueen ja hallinnon/johdon päätökset ja sitoutuminen asiaan. Kun kaikki ymmärtävät mitä ollaan tekemässä on suunta sama.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty!

Onnistumisen ohje #2

Kartoita

LÄHTÖTILANNE

*ja asiasta innostuneet
ihmiset*

**saattohoidon
vapaahoitoiset**

Lähtötilanne

Millaista vapaaehtoistoimintaa tai saattohoidon kehittämistä alueella jo tehdään, mitkä ovat kunkin toimijan vahvuudet?

Monella paikkakunnalla saattohoidon vapaaehtoisia ovat kouluttaneet syöpäyhdistys tai seurakunta, tai sairaalaan sijoittuvia vapaaehtoisia koordinoidaan OLKA-toiminnan kautta. Vanhusten asumisyksiköissä saattaa jo olla vireää toimintaa. Älä keksi pyörää uudestaan!

Ketkä olisivat timanttisia kouluttajia tästä aiheesta?
Onko järjestöissä vapaaehtoiskoordinaattoreita, jotka voisivat ottaa myös saattohoidon vapaaehtoisia vastuulleen? Mihin yksiköihin vapaaehtoisia tarvitaan ja halutaan ja kuka näistä yksiköistä vastaa?
Onko valmiita rahoituskanavia?

Varaa reilusti aikaa suunnittelulle.

Onnistumisen ohje #3

Sovi

TYÖNJAKO

**saattohoidon
vapaaehtoiset**

Työnjako

Usein vapaaehtoistyötä koordinoidaan yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kuten seurakuntien ja järjestöjen kanssa. Sovi selkeästi, kuinka tehtävät ja vastuut jakautuvat eri organisaatioiden kesken.

Kirjaa tehtäväkuvat ylös ja määrittele jokaiselle toimijalle varahenkilö. Älä rakenna toimintaa yhden ihmisen innostuksen varaan!
Ihmiset vaihtuvat aina.

Eri organisaatioiden yhteistyö ei aina ole helppoa. Mitä selkeämmin on sovittu, mitä tehdään ja kuka tekee, sen helpompaa toiminnan pyörittäminen on.

Muista miettiä myös tylsät jutut, kuten tilastointi, vakuutukset, tietosuoja ja raportointi.

Onnistumisen ohje #4

Aktiiviset

TOIMINTA- YKSIKÖT

**saattohoidon
vapaahoitoiset**

Toimintayksiköt

*Vapaaehtoiset toimivat eri ympäristöissä:
ihmisen kotona, sairaalaosastolla,
ympäri vuorokautisessa asumisyksikössä
tai palliatiivisella tai saattohoito-osastolla.*

*Toimintakäytännöt ja kutsutavat
voivat vaihdella eri paikoissa.*

Yksikön oma aktiivisuus on tärkeää:
vapaaehtoisia ei voi vain ”tilata”, vaan heidän
vastaanottamiseensa pitää valmistautua.
Vapaaehtoiset tulevat osaksi työyhteisöä,
joten toiminnan toteuttamiseen tarvitaan
koko työyhteisön tuki.

Haluammeko oikeasti kehittää tätä toimintaa?
Olemmeko valmiita miettimään toiminnan
käytännön toteutusta? Onko vastuu-
henkilöllä työaika ja resursseja
vapaaehtoisten perehdytykseen
ja ohjaukseen?

Onnistumisen ohje #5

Selkeät

KÄYTÄNNÖT

**saattohoidon
vapaahoitoiset**

Käytännöt

Tämä on usein vaikein osuus: millaista toimintaa me oikeastaan olemme aloittamassa?

- Onko kaikille selvää, millaisten potilaiden tai läheisten tueksi vapaaehtoiset ovat tulossa?
- Kuka heitä kutsuu tehtäviinsä ja miten ohjeistetaan paikan päällä?
- Kuka koordinoi mitä?

Vapaaehtoinen voidaan kutsua pitkäaikaiseksi tukihenkilöksi, väliaikaiseksi keskusteluavuksi, päivystysluonteisesti potilaan vierelle tai vakiovuoroihin.

Eri kutsumalleissa on omat hyvät ja huonot puolensa, joista on syytä keskustella avoimesti. Yksikössä voidaan myös yhdistellä eri malleja oman tarpeen mukaan.

Onnistumisen ohje #6

HAASTATTELU

*Esikarsinta, haastattelu
ja nopea tarkistus*

**saattohoidon
vapaahoitoiset**

Haastattelu

Kun ammattilaiset ovat sopineet käytännöistä, voidaan valmistella vapaaehtoisten koulutusta.

- Koulutukseen hakeutuvat haastatellaan.
- Koulutettavat valitaan soveltuvuuden perusteella.
- Ennakkotehtävä auttaa haastattelun jäsentämisessä.

Yritä tutustua ihmiseen ja hänen kokemuksiinsa kasvotusten ja kiireettä. Kiinnitä huomiota erityisesti hakijan motiiveihin, arvoihin ja voimavaroihin, jotta tuettavan henkilön etu toteutuu.

Varaa tähän vaiheeseen riittävästi aikaa ja kuuntele intuitiotasi. Muista, että hyvin monenlaiset ihmiset voivat olla hyviä saattohoidon vapaaehtoisia.

Tarkista koulutuksen jälkeen, vieläkö vapaaehtoiset kokevat toiminnan omakseen.

Onnistumisen ohje #7

KOULUTUS

*saa pohtimaan ja
refleктоimaan*

**saattohoidon
vapaahoitoiset**

Koulutus

Vapaaehtoinen on koulutettu huomioimaan parantumattoman sairauden vaikutus henkilön elämässä ja hänellä on valmiuksia keskustella aiheesta, jos potilas haluaa. Hän voi kulkea sairastuneen rinnalla ja läheisen tukena aina kuolemaan saakka.

Jokaisen palliatiivisen hoidon vapaaehtoisen tulee saada koulutus, jossa

- annetaan perustiedot vapaaehtois-toiminnasta, palliatiivisen hoidon ja saattohoidon perusteista sekä kuolemaan ja kuolemiseen liittyvistä tekijöistä
- käydään syvällisesti läpi kohtaamisen ja vuorovaikutuksen kysymyksiä.

Tärkeimmät periaatteet ovat vaitiolovelvollisuus ja toisen vakaumuksen kunnioittaminen. Keskustelulle ei voi varata liikaa aikaa!

Onnistumisen ohje #8

VARMISTUS

*Nivelvaihe ratkaisee
toiminnan
onnistumisen*

**saattohoidon
vapaahoitoiset**

Varmistus

Koulutuksen jälkeen vapaaehtoisen on tärkeää päästä aloittamaan vapaaehtoistyö nopeasti.

- Sovi jo ennen koulutuksen päättymistä, milloin vapaaehtoiset tulevat tutustumaan yksikköön ja kuka heidät vastaanottaa.
- Käy läpi käytännöt ja perehdytyslista yksikön vastuuhenkilön kanssa.
- Onko varmasti selvää, kuinka vapaaehtoisia kutsutaan ja vuorot koordinoidaan?

Vapaaehtoiskoordinaattorin voi olla hyvä käydä yhdessä vapaaehtoisten kanssa yksikössä ensimmäisellä kerralla ja seurata vapaaehtoisten sijoittumista jonkin aikaa toiminnan alkamisen jälkeen.

Tutustuminen puolin ja toisin on tärkeää.

Onnistumisen ohje #9

MENTOROINTI

*helpottaa toiminnan
aloittamista*

**saattohoidon
vapaaehtoiset**

Mentorointi

Jos omalla alueella on jo kokeneita saattohoidon vapaaehtoisia, kannattaa heidät ottaa mukaan uusien vapaaehtoisten koulutukseen ja perehdytykseen.

Konkarit ovat avainasemassa yhteisön luomisessa ja saavat parhaassa tapauksessa uudet vapaaehtoiset tuntemaan olonsa tervetulleeksi.

He voivat myös toimia uuden vapaaehtoisen mentorina ensimmäisten käyntien ajan.

Kun ollaan tuttuja puolin ja toisin, porukka pitää mukana toiminnassa ja kannattelee vaikeissa paikoissa.

Vapaaehtoisten keskinäinen keskustelu ja tapaaminen on tärkeää.

Onnistumisen ohje #10

OMA PORUKKA

*Vapaaehtoinen
tarvitsee
yhteisön*

**saattohoidon
vapaaehtoiset**

Oma porukka

Kouluttaminen ei vielä varmista vapaaehtoistyön vakiintumista, vaan toiminnan ympärille täytyy rakentua mielekäs yhteisö. Yhdessä onnistumiset ja tekemiset rakentavat yhteisöä.

- On hyvä, jos vapaaehtoinen voi vuoronsa jälkeen keskustella koordinaattorin tai hoitajan kanssa, jos jotain erityistä on ilmennyt.
- Luottamuksellinen toiminnanohjaus säännöllisesti kuuluu asiaan.
- Vaativassa työympäristössä voi tarvita ammattimaista työnohjausta, mutta myös vapaaehtoisten ryhmäkeskustelut tukevat jaksamista.

Miten vapaaehtoiset itse haluavat tulla tuetuksi? Kysy!

Toiminta saa muotoutua paikallisten tarpeiden näköiseksi.

Onnistumisen ässä

YHDESSÄ

*hyvän kuoleman
asialla*

**saattohoidon
vapaaehtoiset**

Yhdessä

hyvän kuoleman asialla

Saattohoidon vapaaehtoisten yhteisö on palliatiiviselle hoidolle arvokas voimavara: potilaiden ja terveydenhuollon ammattilaisten välinen kumppanuus tukee hyvän ja kokonaisvaltaisen hoidon rakentumista.

Vapaaehtoiset toimivat usein myös hyvän kuoleman puolestapuhujina: toiminta lisää kansalaisten tietoisuutta palliatiivisesta hoidosta ja vähentää samalla elämän loppuvaiheen hoitoon, saattohoitoon ja kuolemaan liittyviä tabuja.

**Siksi haluamme olla
lämpimästi lähellä.**

